

License Information

Study Notes (Biblica) (Swahili) is based on: Biblica Study Notes, [Biblica Inc.](#), 2023, which is licensed under a [CC BY-SA 4.0 license](#).

This PDF version is provided under the same license.

Study Notes (Biblica)

Marko 1:1-20

Marko alianza injili yake kwa kuzungumzia Yohana Mbatizaji. Yohana alikuwa mjambe aliyesema kwamba Yesu alikuwa anakuja.

Yohana alisaidia watu kutambua kwamba walikuwa wakiishi kwa njia ambazo hazikumfurahisha Mungu. Wale walioouamini ujumbe wake walibatizwa. Hii ilionyesha kwamba walitaka kuacha kutenda dhambi na walitaka kufuata njia za Mungu. Iliwaandaa kupokea ujumbe wa Yesu kuhusu maisha mapya katika ufalme wa Mungu.

Baba na Roho Mtakatifu walionyesha upendo wao kwa Yesu alipobatizwa. Mungu alizungumza kutoka mbinguni na kutangaza kwamba Yesu ni Mwana wake ambaye anampenda. Roho Mtakatifu alishuka juu ya Yesu kwa umbo la njiwa.

Kisha Yesu akaenda jangwani. Malaika walimhudumia baada ya ye ye kujaribiwa. Baada ya hapo Yesu alikuwa tayari kuanza kazi yake. Alianza kwa kuhimiza kila mtu kuacha njia zao za dhambi na kutubu. Kisha akawaalika watu fulani kuwa wafuasi wake wa karibu. Wanafunzi wangefanya kazi pamoja na Yesu alipokuwa analeta ufalme wa Mungu duniani.

Marko 1:21-45

Yesu alifundisha kwa mamlaka. Alitumia nguvu zake kuaweka watu huru kutoka kwa mapepo. Mapepo ni viumbe wa kiroho waovu.

Yesu aliwaponya watu waliokuwa na maumivu na wagonjwa. Aliwaponya watu wa nje amba walikuwa wametengwa na jamii yao.

Sheria ya Mose ilielezea kila kitu katika ulimwengu kama ni safi au najisi. Magonjwa fulani yangeweza kuwfanya watu kuwa najisi. Hata kugusa kitu kilicho najisi kingeweza kufanya vitu vingine na watu kuwa najisi.

Lakini Yesu hakuwa najisi kwa kugusa mtu ambaye alidhaniwa kuwa najisi. Badala yake, watu najisi aliowagusa walitakasika. Waliponywa na wakawa sehemu ya jamii yao tena.

Wakati Yesu alipowafukuza pepo kutoka kwa watu, hakuruhusu pepo kuzungumza. Hakutaka pepo au

watu kusema waziwazi ye ye ni nani. Haikuwa bado wakati wa kila mtu kujua kwamba Masihi alikuwa amekuja.

Marko 2:1-22

Watu walishangazwa na mafundisho ya Yesu na jinsi alivyoponya watu. Lakini viongozi wa kidini walikasirika Yesu alipomsamehe mtu dhambi. Waliamini kwamba ni Mungu pekee anayeweza kusamehe dhambi.

Yesu alikuwa binadamu. Viongozi hawakuweza kuelewa kwamba Mungu alikuwa amekuja duniani kama binadamu kuitia Yesu. Hakuna aliyetarajia hili. Yesu alikuwa akiwaonyesha watu jinsi Mungu alivy.

Yesu hakuwa na hofu ya kuwa na watu waliokuwa wagonjwa. Hakuwa na hofu ya watu waliodhibitiwa na mapepo pia. Alizungumza na watu waliotenda dhambi na kushiriki chakula nao. Alileta tumaini kwa watu amba hawakukubaliwa na wengine.

Kile ambacho Yesu alifundisha na kufanya kilikuwa tofauti kabisa na mambo ambayo viongozi wa kidini walifundisha na kufanya. Kilikuwa tofauti sana kiasi kwamba Yesu alikielezea kama mavazi mapya au divai mpya. Mungu alikuwa akifanya kitu kipyka kabisa kuitia Yesu. Alikuwa analeta uzima amba dhambi na kifo haviwezi kuharibu.

Marko 2:23-3:6

Yesu na Mafarisayo walikubaliana mara nyingi kuhusu siku ya Sabato. Mungu alikuwa amewapa watu wake sheria kuhusu kuheshimu Sabato kama siku takatifu.

Yesu aliwaonyesha Mafarisayo kwamba walikuwa wamesahau maana halisi ya siku ya Sabato. Ilikusudiwa kuwa siku ya kupumzika kwa watu wa Mungu. Kula walipokuwa na njaa na kufanya mema hakukumdhaliilisha Mungu au siku ya Sabato. Vivyo hivyo, kuponya watu na kuokoa maisha hakukumdhaliilisha.

Lakini viongozi wa Kiyahudi walikuwa wameweka sheria nyingi za ziada kuhusu kutunza siku ya Sabato kuwa takatifu. Yesu alikuwa akifanya mambo yaliyovunja sheria za Kiyahudi. Alikasirika kwamba viongozi wa kidini walijali sana kuhusu sheria zao. Walijali zaidi kuhusu sheria kuliko watu

au kile ambacho Mungu alitaka. Viongozi hawakupenda mawazo mapya ambayo Yesu alikuwa akifundisha.

Marko 3:7-19

Aina zote za watu walishangazwa na Yesu na kumfuata kila mahali. Walitoka kaskazini huko Galilaya na kusini huko Yudea.

Walitoka mashariki mwa Mto Jordani na magharibi kutoka Tiro na Sidoni.

Mashetani walipiga kelele wakisema Yesu ni nani. Yesu aliwaambia wanyamaze.

Waisraeli walidhani kwamba walijua jinsi Masihi angekuwa. Lakini Yesu alitaka watu waelewe kile ambacho Masihi angefanya kweli.

Kwa hivyo alichagua wanafunzi 12 kuwa wafuasi wake wa karibu zaidi. Aliwalenga na kuwafundisha.

Marko 3:20-35

Yesu alizungumza kuhusu familia na nyumba ili kueleza alikotoka nguvu zake. Yesu hakuwa sehemu ya familia au ufalme wa Shetani. Shetani ni jina lingine la ibilisi. Nguvu za Yesu hazikutoka kwa Shetani.

Shetani alikuwa mtu mwenye nguvu ambaye Yesu alielezea. Yesu alizungumza kuhusu kumfunga mtu mwenye nguvu na kuiba kutoka nyumbani kwake. Yesu alikuwa akizungumza kuhusu jinsi alivyokuja kuwaweka watu huru kutoka kwa dhambi na uovu.

Yesu alisema kwamba Mungu husamehe dhambi zote isipokuwa wakati watu wanaposema mabaya dhidi ya Roho Mtakatifu. Hii ni dhambi ya kudai kwamba nguvu za Yesu hazitoki kwa Roho Mtakatifu wa Mungu. Hii haiwezi kufanywa kwa bahati mbaya. Mtu lazima afanye uamuzi wa kuifanya.

Wakati mtu anapofanya uamuzi huu, wanachagua kutoamini katika Yesu. Wanachagua kutompenda Mungu. Mtu anayemwamini Yesu na kumpenda Mungu hawezি kusema mabaya dhidi ya Roho Mtakatifu. Wanajua kwamba nguvu za Yesu zinatoka kwa Roho Mtakatifu wa Mungu. Wanamtii Mungu na kumfuata Yesu. Kila mtu anayefanya kile Mungu anachotaka ni sehemu ya familia yake.

Marko 4:1-34

Yesu alisimulia hadithi kuelezea ufalme wa Mungu. Aina hizi za hadithi huitwa mithali.

Watu ambao walikuwa tayari kusikia kutoka kwa Mungu walikuwa tayari kumtii. Walisikiliza mifano ya Yesu na kisha wakamtii Yesu.

Watu wengi walikataa kumsikiliza Mungu. Walisikia hadithi za Yesu lakini hawakumtii. Yesu aliwaelezea hadithi hizo kwa wanafunzi wake.

Ufalme wa Mungu hauji duniani kwa tukio moja kubwa. Unasambaa kidogo kidogo. Unakua kama mbegu zilizopandwa. Yesu alikuwa kama mkulima katika hadithi. Mbegu alizopanda zilikuwa ujumbe wa Mungu. Ufalme wa Mungu utakua hadi utakapowafikia watu wote duniani.

Mbegu inapokua, Mungu anatafuta mavuno kutoka kwa watu wake. Kuishi jinsi Yesu alivyowafundisha kuishi kunawafanya watu kuwa sehemu ya mavuno mazuri.

Marko 4:35-5:20

Kokote alipoenda Yesu alileta amani kwa wale waliomwamini.

Yesu alizungumza, na upepo na mawimbi yakatii sauti yake. Kutuliza dhoruba kulionyesha kwamba alikuwa na nguvu zaidi kuliko hatari zote zinazowazunguka wanafunzi.

Maneno ya Yesu pia yalikuwa na mamlaka juu ya mapepo. Alimkomboa mtu kutoka kwa viumbe wa kiroho waovu waliomdhhibitii.

Yesu alifanya haya yote katika eneo ambalo halikuwa la Kiyahudi. Yesu alikuwa analeta ufalme wa Mungu kwa watu wote na si kwa Wayahudi pekee.

Yesu ndiye Mungu wa kweli wa uumbaji wote.

Marko 5:21-43

Hofu na imani ni muhimu katika hadithi hizi mbili kuhusu watu kuponywa.

Kwenye hadithi ya kwanza, mwanamke aliamini Yesu alikuwa na uwezo wa kumponya ugonjwa wake. Hata hivyo, aliogopa ajue yeeye ni nani.

Kwenye hadithi ya pili, kiongozi wa sinagogi aitwaye Yairo aliogopa binti yake angekuwa. Yesu alikuwa mpole kwa mwanamke na Yairo. Aliwatuliza hofu yao na kuwahimiza kumwamini.

Yesu alimwonya Yairo na mkewe wasimwambie mtu yeyote kuhusu binti yao kuponywa. Yesu ni Mwana wa Mungu anayeleta uzima na uponyaji hata pale ambapo kifo tayari kimekuja. Lakini haikuwa wakati bado kwa kila mtu kujua hilo.

Marko 6:1-13

Yesu alitoka katika familia ya kawaida ya wafanyakazi huko Galilaya. Kila mtu alijua kwamba alikuwa mwana wa Maria wa Nazareti. Lakini familia na jamii ya Yesu hawakuelewa kwamba pia alikuwa Mwana wa Mungu.

Watu wachache sana huko Nazareti waliamini Yesu angeweza kuwaponya. Mji na familia ya Yesu hawakuwa na imani naye. Lakini wengine nchini Israeli walikuwa nayo.

Yesu aliwatuma wafuasi wake 12 walioaminika zaidi na mamlaka yake. Mamlaka ambayo Yesu aliwapa ilimaanisha kwamba wangeweza kufanya kazi sawa na aliyokuwa akifanya. Watu wengine wangekubali ujumbe wao kuhusu ufalme wa Mungu na wengine hawangekubali.

Marko 6:14-29

Yesu alikuja akitangaza habari njema kuhusu ufalme wa Mungu.

Lakini tayari kulikuwa na mfalme katika Israeli. Mfalme Herode Antipa alisikia kuhusu yale Yesu aliyokuwa akisema na kufanya. Hakufurahi kusikia kwamba ufalme mwingine ulikuwa umefika.

Hakufurahia kuhusu Yohana Mbatizaji pia. Yohana alikuwa akiyatayarisha watu kwa ajili ya kuja kwa ufalme wa Mungu. Alikuwa amemwambia Herode mambo aliyokuwa akifanya ambayo yalikuwa makosa.

Kusema wengine kwamba Mungu ndiye Mfalme wa kweli kunawenza kuwa hatari.

Marko 6:30-44

Marko alionyesha jinsi Herode alivyo fanya maamuzi kulingana na raha na mamlaka yake mwenyewe.

Kisha Marko alionyesha jinsi Yesu alivyo kuwa tofauti sana na Herode. Yesu alikuwa na wasiwasi mkubwa na upendo kwa watu alikuja kuwatumikia. Yesu aliona kwamba watu wa Israeli walikuwa kama kondoo wasio na mchungaji. Alikuwa amekuja kuwa mchungaji wao.

Alikuwa amewatuma wanafunzi wake kote Israeli kuhubiri na kuponya watu. Kisha Yesu alitumia muda kufundisha watu. Wanafunzi walikuwa na wasiwasi kwa sababu umati ulikuwa na njaa. Wanafunzi bado hawakuelewa kwamba Yesu alikuwa na uwezo wa kutoa kila kitu walichohitaji.

Yesu alichukua kiasi kidogo cha chakula. Kwa hicho alihakikisha kwamba umati wote ulikuwa na chakula cha kutosha kula. Huu muujiza ulikuwa ishara. Ilikuwa ishara ya jinsi Yesu alivyowatunza watu kama mchungaji.

Marko 6:45-56

Yesu hakukaa katika eneo ambalo alikowalisha watu zaidi ya 5,000. Alitaka kuhudumia watu kote Israeli. Aliwatuma wanafunzi wake mbele yake.

Kabla ya kuondoka, Yesu alitumia muda peke yake na Mungu Baba yake katika maombi. Maombi yalikuwa muhimu sana kwa Yesu.

Kisha alivuka Bahari ya Galilaya kuendelea kusafiri. Wanafunzi wake waliogopa walipomwona akitembea juu ya maji. Bado hawakuelewa kwamba Yesu alikuwa na nguvu kamili juu ya kila kitu duniani. Yesu alituliza upepo na kuwafariji rafiki zake.

Kisha aliendelea kusafiri, kufundisha na kuponya watu. Hadithi hizi zilizoandikwa na Marko zinaonyesha jinsi Yesu alivyo na nguvu na jinsi alivyo mwema.

Marko 7:1-23

Wengi wa Mafarisayo na walimu wa sheria hawakuwa viongozi wenye kujali na waaminifu. Walihitaji Wayahudi kufuata sheria nyingi za Kiyahudi za kidini.

Sheria nyingi hizi zilifanya maisha ya watu kuwa magumu zaidi na hazikuwaleta karibu na Mungu. Yesu alifundisha jinsi amri za Mungu zilivyo kuwa muhimu. Sheria za Mungu zilikuwa za kusaidia watu kumwabudu na kuwa karibu naye.

Hata hivyo, Yesu alifundisha watu njia tofauti ya kuelewa amri kuhusu vitu najisi. Amri hizo zinahusu kuepuka kile ambacho ni kibaya. Maneno na matendo maovu huanza wakati watu wana tamaa mbaya katika mioyo yao. Yesu huwapa wale wanaomwamini moyo unaopenda na kumtii Mungu.

Marko 7:24-37

Yesu alikwenda katika mji wa Watu wa Mataifa ili kuepuka kuonekana.

Mwanamke Mgiriki (Ugiriki) ambaye hakuwa Myahudi alimsihi Yesu msaada. Alikuwa na imani thabiti kwamba Yesu alikuwa na uwezo juu ya viumbe wa kiroho waovu.

Hata ingawa Yesu alikuja kuhudumu miongoni mwa Wayahudi, alimponya binti wa mwanamke huyo.

Kisha katika mji wa Mataifa, Yesu alimponya mtu ambaye hakuweza kusikia au kuzungumza. Mguso wa Yesu ulifungua masikio yake kusikia kikamilifu na kinywa chake kuzungumza waziwazi.

Yesu alikuja ulimwenguni kusaidia watu kusikia ukweli kuhusu Mungu. Anataka watu wote waelewe ukweli na wazungumze kuhusu hilo.

Marko 8:1-21

Yesu alikuwa ameonyesha miujiza katika maeneo yote ya vijijini. Aliponya watu, akawafukuza mashetani na akawafufua wafu.

Kisha aliwalisha watu 4,000 kwa mikate michache. Ilikuwa mara ya pili alikuwa amewalisha watu kwa njia ya kimiujiza.

Mafarisayo bado waliomba ishara nyingine kuthibitisha kwamba Mungu alikuwa amemtuma Yesu. Hawakuhitaji ishara zaidi kweli. Walitaka kumvunja heshima Yesu.

Yesu aliwaonya wanafunzi 12 kuhusu viongozi wa kidini na wale waliomfuata Herode. Lakini wanafunzi bado hawakuelewa maana ya kile Yesu alichokuwa akisema.

Marko 8:22-30

Mara ya kwanza Yesu alipomgusa kipofu, hakuona wazi mara moja. Kisha Yesu aligusa tena macho yake, na akaona wazi.

Mara baada ya hadithi hii ilikuja hadithi kuhusu wanafunzi. Hii ilionyesha kitu kuhusu wanafunzi. Hawakuelewa wazi mara moja Yesu alikuwa nani. Walijifunza kumhusu kidogo kidogo. Kadri walivyokuwa na Yesu kwa muda mrefu, ndivyo walivyoelewa zaidi.

Yesu aliwaauliza wanafunzi wake walidhani yeye ni nani. Petro alijibu kwamba Yesu alikuwa Masihi ambaye Mungu alikuwa ameahidi kumtuma.

Yesu alikuwa amemwambia yule kipofu asiseme kwa watu kwamba ameponywa. Aliwaambia pia wanafunzi wake wasizungumze kuhusu yeye ni nani. Ikiwa kila mtu angejua Yesu alikuwa Masihi, kungekuwa na matatizo. Mfalme Herode na viongozi wa Kirumi hawangependa habari hizo.

Marko 8:31-9:1

Yesu aliju kwamba angekufa msalabani. Angesulubiwa na serikali ya Kirumi.

Yesu alizungumza kuhusu yeye mwenyewe kama Mwana wa Adamu. Alipinga kile ambacho wanafunzi waliamini kuhusu Masihi. Petro hakupenda kile Yesu alichokuwa akisema.

Wanafunzi wa Yesu lazima wajikane wenye. Lazima waseme ndiyo kwa Yesu. Lazima wafuate njia ya msalaba katika maisha yao wenye. Hii inamaanisha kwamba lazima wawe tayari kuacha kila kitu kumfuata Yesu. Hii inajumuisha kutoa maisha yao. Ilikuwa ni mafundisho magumu kusikia na kuelewa.

Marko 9:2-13

Yesu alimchukua Petro, Yakobo na Yohana juu ya mlima.

Yesu alibadilishwa mbele yao. Wanafunzi waliona utukufu ambaa Yesu alikuwa nao kama Mwana wa Mungu.

Mose na Eliya walikuwa hapo wakizungumza na Yesu. Walikuwa wawili kati ya watu muhimu zaidi kutoka historia ya Israeli.

Petro alishangazwa na kuogopa sana kiasi kwamba maneno na mawazo yake yalichanganyikiwa. Kisha Mungu akazungumza na kuwasihhi wanafunzi kumsikiliza Yesu na kumtii.

Yesu aliwaambia wanafunzi watatu wasimwambie mtu ye yote kile walichokiona mlimani. Ni baada tu ya kufufuka kutoka kwa wafu ndipo wangeweza kuwaambia wengine kuhusu hilo. Wanafunzi hawakuelewa Yesu alimaanisha nini kuhusu kufufuka kutoka kwa wafu.

Marko 9:14-29

Wanafunzi wa Yesu walikabiliana na roho mbaya ambayo hawakuweza kutoa. Hii iliaweka katika hali ya kuchanganyikiwa. Hapo awali, Yesu alikuwa amewapa mamlaka ya kufanya kazi kama alivyofanya. Walikuwa wamesafiri wakiponya watu na kutoa roho mbaya.

Hata hivyo, ilikuwa inazidi kuwa ngumu kumfuata Yesu kadiri alivyokaribia kifo chake. Wanafunzi walijaribu kumponya mvulana lakini hawakuweza kumletea uhai mpya. Baba ya mvulana pia alijitahidi kuamini kwamba Yesu angeweza kumponya mwanawе.

Maneno ya Yesu yalionyesha jinsi alivyokuwa amechoka na watu kutomwamini Mungu. Kwa nguvu na wema, Yesu alimshika kijana mkononi na kumwinua.

Marko 9:30-37

Yesu alitumia muda mwangi akiwa peke yake na wanafunzi wake, akiwfundisha.

Aliwfundisha kuhusu mateso ambayo angepitia.

Wanafunzi walikuwa na wasiwasi kuhusu nani angekuwa mkubwa zaidi katika ufalme wa Yesu. Hivyo, Yesu aliwfundisha njia tofauti ya kuelewa maana ya ukuu.

Ukuu wa kweli unamaanisha kuwakubali wale wanaonekana kutokuwa na umuhimu. Unamaanisha kuhudumia wengine na kuwa tayari kutoa maisha yako kwa ajili yao.

Marko 9:38-50

Yesu aliwaponya na kuwaweka huru watu, lakini mapepo yaliendelea kuwaumiza. Yesu aliwapa wanafunzi wake nguvu za kufukuza mapepo.

Kulikuwa na watu wengine ambaio pia walitoa pepo kwa jina la Yesu. Wanafunzi walitaka kuwazuia. Yesu aliwfundisha wanafunzi kukubali yejote anayemtumikia. Walihitaji kufanya kazi pamoja kama marafiki na yejote aliyefanya kazi ya Mungu kwa uaminifu.

Wafuasi wa Yesu lazima waseme hapana kwa chochote na kila kitu kinachopinga njia za Mungu za kuishi. Kukataa kufuata njia za Mungu husababisha maumivu makubwa na mateso. Yesu alielezea Jehanamu kama maumivu makubwa na mateso yanayoendelea milele. Wale wanaokataa kusema hapana kwa dhambi wanasema hapana kwa maisha na Mungu. Lakini Yesu anataka kila mtu aishi naye katika ufalme wa Mungu.

Marko 10:1-16

Mafarisayo walijaribu kumnasa Yesu kwa maneno. Walitumaini Yesu angesema kitu dhidi ya Sheria ya Mose. Yesu alitumia fursa hiyo kuwfundisha kuhusu kile ambacho Mungu anataka ndoa iwe.

Kisha watu waliletat watoto wadogo kwa Yesu, naye akawabariki. Watoto walimwamini Yesu na kumkubali, walikuwa kinyume na Mafarisayo ambaio hawakumkubali Yesu.

Yesu alitaka watu wamwamini kama watoto wadogo walivyofanya. Watu hawawezi kupokea

ufalme wa Mungu isipokuwa wawe na aina hiyo ya imani.

Marko 10:17-31

Yesu alifundisha kwamba kujitolea kwa ufalme wa Mungu ni muhimu zaidi kuliko kitu kingine chochote.

Mtu tajiri alitaka kujuu nini afanye ili awe na uzima wa milele. Yesu alimwambia kwamba alihitaji kuacha utajiri wake. Alipaswa kutumia pesa kusaidia maskini. Kisha angeweza kumfuata Yesu. Mtu huyo hakuwa tayari kufanya hivyo.

Kuna gharama halisi ya kumfuata Yesu. Inahitaji watu kumwamini Mungu kikamilifu na kumtii. Watu wengine wako tayari kutoa kila kitu walicho nacho kwa ajili ya ufalme wa Mungu. Baadaye Mungu atawazawadia zaidi ya walivyotoa. Wataishi milele naye katika ulimwengu ujao. Hilo litatokea Mungu atakapofanya mambo yote kuwa mapya katika uumbaji mpya.

Marko 10:32-45

Yesu alikuwa akisafiri kwenda Yerusalem. Ilikuwa hatari.

Yesu aliwaambia tena wanafunzi wake kile kitakachomtokea baada ya kufika mjini.

Swali ambalo Yakobo na Yohana waliuliza lilionyesha kwamba hawakuelewa ufalme wa Yesu. Walitaka kuonekana kuwa na umuhimu mkubwa wakati atakapokuwa Mfalme. Lakini Yesu angekuwa Mfalme kwa njia ya kuteseka na kufa msalabani.

Yesu hakuwa mkatili. Hakulazimisha watu kufanya alichotaka. Badala yake, alikuja kuhudumu na kutoa maisha yake mwenyewe. Kifo chake kilikuwa gharama iliyopaswa kulipwa ili kuwaweka watu huru.

Wale wanaotaka kuwa sehemu ya ufalme wake lazima wafuate mfano wake. Lazima wawe tayari kuteseka kwa ajili ya wengine na kuwahudumia wengine.

Marko 10:46-52

Bartimayo alikuwa kipofu na mwenye uhitaji mkubwa. Yesu alihisi wasiwasi mkubwa kwa watu wenyewe uhitaji.

Bartimayo alisikia kwamba Yesu alikuwa karibu. Alitambua kwamba Yesu alikuwa kutoka kwa familia ya Mfalme Daudi.

Bartimayo alikiri kwamba alihitaji huruma. Alikuwa na imani kwamba Yesu angeweza kumsaidia. Hakukata tamaa au kuruhusu wengine kumzuua.

Bartimayo aliruka kwa miguu yake na kumwambia Yesu kile alichohitaji. Yesu alipomponya, Bartimayo alimfuata Yesu mara moja.

Bartimayo ni mfano kwa wote wanaotaka kumjia Yesu.

Marko 11:1-11

Yesu alikuwa amewaambia watu mara nyingi wasizungumze kuhusu yeye ni nani hasa. Lakini kisha alifanya jambo la ujasiri hadharani. Aliingia Yerusalem akiwa Masihi wa Israeli.

Watu walipiga kelele Hosanna! Hii inamaanisha tuokoe sasa! Walitaka ufalme kama ule wa Mfalme maarufu Daudi. Walitaka wokovu kutoka kwa Warumi ambao walikuwa maadui zao.

Lakini Yesu alikuwa mnyenyeketu na alipanda punda badala ya farasi wa vita.

Marko 11:12-26

Hekalu lilikuwa limekuwa ishara ya yote yaliyokuwa mabaya kwa Israeli. Yesu alikomesha vitendo vya madhara vilivyokuwa vikiendelea hapo siku yake ya pili huko Yerusalem.

Siku ya tatu, Petro alishangazwa na nguvu ya maneno ya Yesu. Hapo awali, Yesu alikuwa amezungumza na mtini. Petro aliona kwamba mti huo ulikuwa umekauka. Haukuwa na matunda. Hii ilikuwa ishara ya hukumu ambayo Israeli ingekumbana nayo kwa kutomfuata Mungu.

Kisha Yesu akawafundisha wanafunzi wake zaidi kuhusu maombi. Wafuasi wake wanaweza kuomba kwa ujasiri na kuamini kwamba Mungu anawasiliza, kwa sababu Mungu anatamani kuwapa watoto wake kile wanachohitaji. Yesu pia aliwakumbusha wanafunzi wawe daima wanyenyeketu wanapoomba. Kuomba kwa Mungu kungewakumbusha kupokea msamaha wa Mungu na pia kuwasamehe wengue.

Marko 11:27-12:12

Mzozo na viongozi wa kidini uliongezekwa, na walimpa changamoto tena kuhusu mamlaka yake.

Yesu aliwasimulia hadithi kuwahusu. Katika hadithi hiyo, wapangaji wa shamba la mizabibu walikataa kumpa mmiliki matunda yoyote.

Walitendea vibaya watumishi wake walipokuja kukusanya matunda. Kisha, mmiliki akamtuma mwanawee, na wapangaji wakamuua.

Yesu alimalizia kwa kunukuu maneno kutoka Zaburi 118, ambayo inazungumzia jiwe lililokataliwa. Yesu alikuwa jiwe hilo. Mungu angemtumia Yesu kujenga kitu kipyka kabisa.

Marko 12:13-27

Kawaida Mafarisayo, Maherode na Masadukayo hawakuwa na urafiki kati yao.

Lakini wote walifanya kazi pamoja kujaribu kumzuua Yesu. Walimuuliza maswali magumu kuhusu kodi, ndoa na kufufuka kutoka kwa wafu.

Walitaka kumtia Yesu matatani ama na Wayahudi au na Warumi. Lakini Yesu alitoa majibu ya busara yaliyowalazimisha kufikiria maswali magumu zaidi.

Walikuwa na deni gani kwa Kaisari? Walikuwa na deni gani kwa Mungu? Nguvu za Mungu zinaweza kufanya nini? Mungu anawezaje kuwa Mungu wa watu ambao wamekufa?

Marko 12:28-44

Mwalimu mmoja wa sheria alielewa kwamba kumpenda Mungu na kuwahudumia wengine ilikuwa muhimu. Mambo haya yalikuwa muhimu zaidi kuliko sheria na desturi zote nyingine ambazo Wayahudi walifuata. Yesu alifurahi kuona hekima ya mtu huyo.

Kisha Yesu aksauliza maswali yake mwenyewe alipofundisha. Alieleza kilichokuwa kibaya na walimu wa Israeli. Walijali utukufu wao na kuheshimiwa. Hawakuonyesha kujali watu wa Mungu. Baadhi ya sheria zao zilifanya maisha kuwa magumu kwa watu kama mjane anayetoea sadaka yake.

Yesu alionyesha kwamba matajiri walikuwa wanampa Mungu sehemu tu ya kile walichokuwa nacho. Mjane alikuwa mfano wa wale ambao wanatoa kila kitu walicho nacho kwa Mungu. Yesu aliheshimu zawadi yake.

Marko 13:1-13

Mmoja wa wanafunzi wa Yesu limwomba aangalie hekalu la Yerusalem. Lilikuwa kubwa sana na zuri. Lakini Yesu alisema lingeharibiwa.

Kisha kwenye Mlima wa Mizeituni Yesu alijibu swali la wanafunzi kuhusu lini hilo lingetokea.

Lingetokea baada ya kipindi cha shida na machafuko.

Kutakuwa na shida kwa wafiasi wa Yesu, na watakuwa katika hatari. Haya yalikuwa maumivu ya kujifungua ambayo Yesu alitaja. Wafiasi wake wanapaswa kuwa na subira na kumwamini Roho Mtakatifu, ambaye angewasaidia.

Marko 13:14-37

Yesu alielezea ishara ambazo zingetokea kabla ya hekalu huko Yerusalem kuharibiwa. Kutakuwa na machafuko mengi. Yesu aliwaonya wafiasi wake kutoroka Yerusalem.

Kisha Yesu alitumia maneno kutoka kitabu cha Isaya. Maneno haya yalizungumzia mambo mabaya yaliyotokea wakati Babeli na Edomu zilipoharibiwa. Yalionyesha jinsi watu wakati huo walivyokuwa na hofu na hawakujisikia salama.

Yesu alionya kwamba wakati wa kutisha na kuchanganya kama huo unakuja tena. Ungetokea wakati wanafunzi wake bado wako hai. Yesu alitaka waelewe kwamba wanapaswa kuwa tayari. Wanafunzi walipaswa kuamini kwamba Mungu angewatunza.

Mambo mengi ambayo Yesu alielezea yalitokea katika mwa ka wa 70 Baada ya Kristo (BK). Hapo ndipo jeshi la Kirumi lilipoharibu hekalu.

Marko 14:1-11

Viongozi wa Israeli walikuwa wakipanga njama dhidi ya Yesu. Kila kitu kilikuwa kinatokea kama Yesu alivyosema kingetokea alipofika Yerusalem.

Ilikuwa karibu wakati wa Sherehe ya Pasaka. Sherehe hii ilifanyika wakati Mungu alipowaweka watu wake huru kutoka utumwani Misri. Alipokufa Yesu angewaweka watu huru kutoka utumwani kwa dhambi.

Mwanamke kutoka Bethania alimheshimu Yesu kwa zawadi ya ajabu. Yesu alisema kwamba manukato ya gharama kubwa yalikuwa ya kuandaa mwili wake kwa mazishi.

Kisha Marko alionyesha kile ambacho kingesababisha kifo cha Yesu. Mmoja wa wanafunzi waaminifu wa Yesu angemkabidhi kwa wale walioataka kumuua. Marko hakuweza kueleza kikamilifu kwa nini Yuda Iskariote alitaka kufanya hivi.

Marko 14:12-31

Yesu alikuwa na mlo wa mwisho na wanafunzi wake. Alisema kwamba mmoja wa wanafunzi angeweza kumkabidhi ili auawe. Hii iliwichanganya wanafunzi wengine.

Kisha Yesu alizungumza kuhusu mwili wake na damu yake. Alifananisha mwili wake na mkate unaovunjwa. Damu yake ilikuwa kama divai inayominwa. Alikuwa anaweka agano jipya kati ya Mungu na watu wake.

Mwili wa Yesu ulikuwa kama chakula kilichofanya agano kuwa rasmi. Agano jipya lilikuwa na watu wote walioataka kuwa sehemu ya ufalme wa Mungu.

Yote haya yalikuwa magamu kwa wanafunzi kuelewa. Hawakujua kwa nini Yesu alisema kwamba wote wangemwacha. Wote waliahidi kuwa waaminifu, lakini Yesu alijua hawatakuwa. Hata hivyo, aliahidi pia kwamba wangekuwa pamoja tena baadaye.

Marko 14:32-52

Yesu alifadhaika sana na aliwaomba marafiki zake wamuunge mkono. Aliwaomba Petro, Yakobo, na Yohana wajunge naye katika maombi, lakini walilala. Kwa hivyo, alikabiliana na shida zake kwa kuomba peke yake.

Yesu aliwaambia wanafunzi wake kwamba saa ilikuwa imefika, akimaanisha mateso yote aliyokuwa karibu kupitia. Yesu alikuwa mwanadamu, na mapambano yake ya kukubali mateso yalikuwa halisi. Hata hivyo, kutoa maisha yake ndilo lilikuwa kusudi lake kuu duniani, na hivyo ndivyo angeleta wokovu. Kwa hiyo, alijiamini kwa Mungu na kufanya kile ambacho Mungu alitaka kifanyike.

Baada ya Yesu kumaliza kuomba, Yuda Iskariote alimkabidhi kwa wale waliochukia. Yesu hakuwahi kutumia vurugu dhidi ya watu wa Israeli alipokuwa akifanya kazi kati yao, wala hakuwa mwasi anayepigana dhidi ya Roma. Hata hivyo, bado alikamatwa. Wanafunzi wake walijawa na hofu na wote walikimbia ili kujilinda. Hili lilitokea kama Yesu alivyosema lingetokea.

Marko 14:53-65

Kulikuwa na sheria katika Sheria ya Mose kuhusu kumhukumu mtu kifo. Kesi hii ya kwanza ilikuwa kuhusu Sanhedrini kujaribu kufuata sheria hizo.

Mahakama ya Kiyahudi ilipata shida kupata ushahidi wa mashtaka waliompletea Yesu. Kisha

Yesu alitumia maneno kutoka Danieli kuhusu Mwana wa Adamu (Danieli sura ya 7). Kwa miaka mingi Yesu alikuwa akijiita Mwana wa Adamu alipokuwa akihudumu mionganoni mwa watu. Hivi karibuni Mungu angeonyesha kwamba alikuwa akisema ukweli. Mungu angempa mamlaka, utukufu na nguvu juu ya mataifa yote.

Mahakama ilimshutumu Yesu kuwa nabii wa uongo aliyesema mabaya dhidi ya Mungu. Walimdhihaki Yesu na walinzi wao wakampiga. Lakini sheria za Kirumi hazikuruhusu Sanhedrini kumhukumu mtu yeoyote kifo. Baada ya kesi ya Kiyahudi, Sanhedrini walimtuma Yesu kuhukumiwa kulingana na sheria za Kirumi.

Marko 14:66-72

Wakati mahakama ya Kiyahudi ilipomhoji Yesu, alisema ukweli. Lakini wakati Petro alipoulizwa katika ua wa kifalme, alisema uongo.

Petro hakuwahi kukubali kwamba Yesu angekuwa Yerusalem. Ingawa alimpenda Yesu, bado hakuweza kuelewa Yesu alikuja duniani kufanya nini.

Petro alikuwa ameahidi kwa fahari kwamba kamwe hatamwacha Yesu, lakini alishindwa. Petro alisema mara tatu kwamba hamjui Yesu. Alisikitika sana alipotambua alichokuwa amefanya.

Marko 15:1-15

Jaribio la pili la Yesu lilikuwa na gavana wa Kirumi wa Yudea aliyeitwa Pilato. Pilato hakujali masuala ya kidini ya Kiyahudi kama vile Sanhedrini walivyofanya. Lakini alijali kwamba Yesu alidai kuwa mfalme wa Wayahudi. Hilo lingeweza kusababisha matatizo kwa utawala wa Kirumi huko Israeli.

Pilato alishangaa kwamba Yesu hakuwa akijaribu kusimamisha mashtaka dhidi yake. Kila mwaka kwenye Sikukuu ya Pasaka Pilato alikuwa akimwachilia mfungwa mmoja huru. Umati ulipiga kura Baraba aachiliwe huru. Walitaka Yesu asulubiwe.

Yesu hakuwa amefanya kosa lolote dhidi ya serikali ya Kirumi. Lakini umati ultata auawe kama mhalifu.

Marko 5:16-39

Wanajeshi walimtengenezea Yesu taji la miiba. Walimdhihaki kama mfalme wa Wayahudi. Ishara

juu ya kichwa chake ilikuwa mzaha mbaya ikitangaza kwamba yeye alikuwa mfalme.

Wale waliomtazama Yesu akifa walimdhihaki kwa kujifanya mfalme. Hakuna aliyefahamu kwamba Yesu kweli alikuwa Mfalme. Alikuwa Mfalme aliywatumikia watu wake kwa kutoa maisha yake kwa ajili yao. Na alikuwa analeta ufalme wa Mungu duniani hata alipokuwa anakufa.

Yesu alikuwa akiteseka. Alimlilia Mungu kwa kutumia maneno kutoka Zaburi 22. Kulikuwa na saa tatu za giza katikati ya mchana Yesu alipoteseka. Hii ilikuwa ishara iliyoonyesha jinsi kifo cha Yesu kilivyokuwa muhimu.

Hata afisa wa Kirumi alitambua kwamba Yesu hakuwa kama watu wengine. Pazia la hekalu la Chumba Kitakatifu Zaidi likachanika vipande wakati Yesu alipokufa. Kifo chake kilimaanisha kwamba watu wangeweza kuwa karibu na Mungu tena.

Marko 15:40-47

Yesu alikuwa amekufa. Tumaini lote ambalo Yesu alileta kwa wafuasi wake lilionehana kuwa limekufa pia.

Wanafunzi walikuwa wamekimbia kwa hofu. Wanawake ambao walikuwa na Yesu huko Galilaya walibaki naye. Walimtazama akifa na kisha kuzikwa.

Kiongozi Myahudi aliyeitwa Yosefu alishughulikia mwili wa Yesu. Yesu alikuwa amemaliza kazi aliyokuja kufanya.

Marko 16:1-8

Wanawake watatu waliompenda Yesu walikuwa wa kwanza kujua kwamba hakuwa amekufa tena. Walitumainiwa na habari njema za ufufuo wa Yesu.

Wanawake waliambiwa washiriki habari njema na wanafunzi. Wayahudi wengi wakati huo waliamini kwamba Mungu angeufua watu wake kutoka kwa wafu. Walidhani kwamba hili lingetokea wakati ulimwengu ungekoma.

Hakuna mtu aliyekuwa anatarajia ufufuo kutokea katika wakati wa Yesu. Kwa hiyyo habari kuhusu Yesu ziliwachanganya wanawake. Walikuwa na hofu na wakakimbia. Marko alikomesha hadithi yake kuhusu ufufuo katika hatua hii.

Marko 16:9–20

Kuna nakala nyingi za injili ya Marko kutoka miaka mingi iliyopita. Ni za kale. Watu walizinakili kwa mkono. Nakala za zamani na zilizo wazi zaidi za injili ya Marko hazijumuishi sura ya 9 hadi sura ya 20. Sehemu hii iliongezwa na waumini wengine.

Inakubaliana na hadithi kuhusu Yesu katika sehemu nyingine za Agano Jipya. Inaonyesha kwamba Yesu ni Masihi wa Israeli. Inaonyesha kwamba yeche ni Bwana juu ya kila kitu ambacho Mungu aliumba. Ufufuo wake unawaweka watu huru kutoka kwa nguvu za dhambi, kifo na uovu. Yesu analeta uhuru huu kwa wote wanaoamini ndani yake.

Wafuasi wa Yesu wanapaswa kuwaambia kila mtu kuhusu zawadi ya Mungu ya maisha mapya na Yesu. Mungu anataka watu wote kila mahali wajunge na familia yake na ufalme wake.